

رحم دل تہ بہادر گڑی!

۱۰۔ ۱۱ سال دی ہک بچی کتاباں دا ہک بستہ کنڈی پر چاء کا سکولا داہر
 ٹر ریئی آسی۔ راہ بچ ہک پل آ گیا۔ پلا پیٹھ ہک دو ترے مہینے دا ہک کتو نگرا
 چائیں چائیں کر رہیا آسا۔ گتے دے بچے کو اسطراں تڑفدیاں روندیاں دکھ
 کا ایہہ بچی کجھ پریشان جئی ہو گئی۔ ”ایہہ کتو نگرا کیاں روند ا ہے۔ اس کو
 کے تکلیف ہے؟ اوہ جلدیاں جلدیاں پلاں پیٹھ جا چکی۔ اُتھا کوڑے دے
 ٹھیر آسے۔ کاغذ جندے، سڑیاں ترکیاں سبزیاں جیہڑیاں سبزی بچن آلیاں
 دکانداراں پھینکیاں دیاں آسیاں۔ اس کوڑے کرکٹ تلاں گندہ غلیظ پانی دا

کچھ اوگرا جیا بگ رہیا آسا۔ اُتھا ہک تازہ تازہ جمیا دا گتے دا ہک بچہ چانک رہیا آسا۔ لڑکی سُن کتو نگڑا ادھر پر تیا ادھر پر تیا۔ اُتا کر کا دکھیس۔ اوہ ایہہ بچار اتہ زخمی اے۔ کتو نگڑے دی سبھی پسلی بچوں رت چور پئی آسی۔ ایہہ زخمی کس طراں ہو یا؟ گدري دنداں بچ انگلی باکا سوچن لگی۔ اُس دکھیا کہ کتو نگڑے دے نیڑے ہک پتھی دی شیشے دی بوتل پئی دی آسی۔ ہونہہ اسے کچ دی بوتل سن ایہہ بچار اکتو نگڑا زخمی کر چھوڑیا اے۔‘

لڑکی سُن اپنا سکارف لاہڑیا تے کپ کا کتو نگڑے دے زخماں اُپر بنیا تے پھر کچھ کاغذ تے سکیاں سکیاں لیراں پھلٹیاں تے پلا دے ٹھٹھے نال جابنا کا کتو نگڑا چک کا اُس کوڑے دے ٹھیر اُپر لٹایا۔ پھر اپنا ٹفن کھولیا تہ اُس بچوں ہک چپاتی کڈھ کا گتے دے بچے اگدے رکھیس۔ ہکی ٹٹے پئے دے پیالے بچ اپنی کچی بچوں پانی لٹ کا اوہ پیالہ پھر یا۔ کتو نگڑے سُن پہلے پانی پیتا پھر رُٹی کھان لگا۔ لڑکی اُٹھی تے شرٹ کا درڑی۔ کتو نگڑا سر چا کا اُس دار دکھن لگا۔ پھر بھوں بھوں کر کا رُٹی کھان بچ مصروف ہو گیا۔ شاید اوہ اس طالبہ داشکر ادا کر رہیا آسا۔

تھوڑے چر دے بعد اوہ طالبہ سکولا دے گیٹا اُپر تچ گئی۔ گیٹ بند آسا

تہ بچے تہ بچیاں دُعا پڑھ رہے آسے۔ سرتہ میڈ ماں سارے لان بچ کھلے
 آسے۔ طالبہ سُن گیت کھڑکایاتے چہر اسی سُن گیت کھولیا ہور لڑکی کو پچھیس
 ”چہر کیاں ہوگئی؟ لڑکی خاموش رہی۔ اندروں ہیڈ ماسٹر صاحب سُن چہر اسیا
 کو پچھیا ”کون ہے؟“ ”چہر اسی سُن دسیا کہ ہک لڑکی آئی اے۔ ہیڈ ماسٹر سُن
 لڑکی اندر سدی تے اُس کو چرنال آن دی وجہ پچھیس۔“ ”لڑکی سارا واقعہ
 ڈردیاں ڈردیاں سُنایا۔

ہیڈ ماسٹر اُس دی گل پوری توجہ تے دلچسپی نال سُنی۔ پھر لڑکی دا ہتھ پکڑ کا
 اُنہاں بچے تہ بچیاں اگدے کہن گئے تہ بولے ”پیارے بچو تہ بچیو! ایہہ لڑکی
 ہمیشہ وقت تھیں پہلاں سکول ایندی آسی تہ اج اس کو تھوڑا چر ہو گیا۔ میں اس
 کو چر ہون دی وجہ پچھی تہ اس دسیا.....!“

اگا ہیڈ ماسٹر صاحب سُن اوہ ساری کہانی سکول دیاں بچیاں ہور سٹاف
 کو سُن چھوڑی۔ فر تھوڑی چر چپ رہن دے بعد اوہ آکھن لگے..... ”ہُن
 تھیں دسو کہ اس کو کے سزا دتی جُلے.....“ سارے موجود لوک بالکل چپ
 آسے تہ ہک دوے داہر دکھ رہے آسے۔ ہیڈ ماسٹر سُن خاموشی پہنئی..... میں
 اس نیکی واسطے سزا سوچ کھندی ہے۔ اس گدری اوہ جرم کیتا ہے جیہڑا کوئی

نیہہ کردا..... اسنی سزا ایہہ اے کہ اس کو اس سال دا بہترین طالب علم ہون دا امتیازی انعام دتا جُلے.....“ ساریاں بچیاں نعرہ ماریا..... ”زندہ باد.....
 زندہ باد..... سروجنی نائیڈ و زندہ باد..... سروجنی سکولا دیاں ساریاں
 بچیاں ہو رٹاف دے طرفوں تگُو مُچ مُچ بدھائیاں ہون.....!“
 ”بچو..... تُّساں کو سمجھ آ گیا ہوسی کہ ایہہ لڑکی کون آسی.....“ ایہہ لڑکی
 سروجنی نائیڈ و آسی جیہڑی بڑی ہوکا ہک بڑی مقبول شاعرہ ہو ر سماجی کارکن
 ہون دے علاوہ ہندوستان دی ہک رہنما بنی۔ گاندھی دی خاص ساتھی ریٹی
 تہ ہندوستان دے سب تھیں بڑے صوبے دی گورنروی ریٹی۔ سروجنی نائیڈ و
 ریاست تامل ناڈو دے شہر مدراس پنج ہک متوسط عیسائی کھرانے پنج جی.....
 مدراس پنج اس ابتدائی تعلیم حاصل کرن تو بعد اعلیٰ تعلیم حاصل کیتی ہو ر آزادی
 دی جنگ پنج مہاتما گاندھی، چچا نہرو، مولانا ابوالکلام آزاد تہ سردار پٹیل نال
 حصہ کھندا ہو ر آخر کامیابی حاصل کیتی۔

1۔ اوہکھے لفظاں نامطلب:

کتونگڑا	:	گتے دا بچہ
اوگرا	:	چاولاں کوں چوڑ کا جیہڑا پانی نکلا۔ ا۔ کچھ
غلیظ	:	گندہ، ناپاک
چانک	:	چینک، رونا
کچ	:	شیشہ
سکارف	:	ہک رومال یا کپڑے دا ٹوٹا جس نال کالسریاں
		بال تہ گردن ٹہکنیاں ہین
گیٹ	:	بڑا دروازہ، ڈیورھی
بدھائی	:	مبارک
متوسط	:	درمیانی درجہ
مقبول	:	جس کو سارے پسند کرن

2۔ مندرجہ ذیل سوالاں نے جواب دیو:

- (۱) انسانیت دی سچی تعریف لکھو۔
- (۲) کے ہر جاندار نال ہمدردی ہو ر محبت کرنا انسان دا فرض ہے۔

- (۳) ہیڈ ماسٹر سُن اُس لڑکی کو کے سزا دیتی؟
 (۴) سروجنی نائیڈ و کیہڑی جائی پیدا ہوئی؟
 (۵) سروجنی نائیڈ و بڑی ہو کے کے بنی؟
 (۶) اِس کہانی تھیں اَساں کو کے سبق ملدا ہے؟

3۔ خالی جگہاں کو مناسب لفظاں نال پھرو:

- ★ سروجنی نائیڈ و نرم دل ہمدرد ہو ر فطرت نال محبت کرن آلی
 خاتون آسی۔ اوہ بچ جمی ریاست دی بنی۔
 اوہ مجاہد آزادی مہاتما گاندھی دی مداح ہو ر ساتھی آسی۔

